

Het Nieuwe Bouwen (CIAM)

Toetsingstabel Het Nieuwe Bouwen (CIAM)

ASPECT		CRITERIA EN AANBEVELINGEN
Omgeving		Behoud van de ruimtelijke identiteit en kwaliteit van de oorspronkelijke ruimtelijke opbouw en karakteristiek in zijn geheel
Situering	<i>Rooilijn</i>	Aansluiten bij toegepaste rooilijnen in het gebied
	<i>Zijdelingse afstand</i>	Tussen blokken dient de toegepaste afstand te worden gerespecteerd. Bijzondere blokken staan vaak los van elkaar.
	<i>Oriëntatie</i>	Bij (vervangende) nieuwbouw is de positie en oriëntatie van de oorspronkelijke bebouwing richtinggevend. Straatgerichte gevels van hoofdgebouwen met een passende kapvorm en kaprichting in de straat. Bij strokenbouw en bijzondere blokken oriëntatie op de weg of openbare ruimte
		Bijgebouwen in de vorm van schuren, garages e.d. dienen achter de hoofdbebouwing geplaatst te worden en ondergeschikt vormgegeven
Hoofdvorm	<i>Bouwmassa</i>	Bouwmassa's zijn gevarieerd, waarbij clusters of blokken een sterke intern samenhang vertonen. Binnen het bouwblok wordt aangesloten bij het blok.
	<i>Bouwhoogte</i>	Aansluiten bij bouwhoogte binnen bouwblok of cluster van seriematige bouw. Bijzondere blokken kunnen afwijken.
	<i>Kapvorm</i>	Diverse kapvormen mogelijk: aansluiting op blok/cluster
		Dakopbouw toegestaan mits aansluitend bij architectuur van de hoofdvorm en aansluitend bij eerder gebouwde dakopbouwen
	<i>Kaprichting</i>	Accenten op hoeken tbv versterking van de stedenbouwkundige structuur zijn toegestaan (bijvoorbeeld raampartijen, entree e.d.)
Gevelaanzicht	<i>Gevelopbouw en plasticiteit</i>	Aansluiting bij gevelopbouw van blok of cluster
Materialisatie, kleurgebruik en detaillering	<i>Materiaal- en kleurgebruik</i>	Aansluiting bij kleur- en materiaalgebruik binnen bouwblok of cluster, denk hierbij aan baksteen, houten geverfde gevelementen in ingetogen bij voorkeur donkere kleurstelling.
	<i>Detaillering</i>	Toegevoegde elementen worden zelfstandig vormgegeven in de lijn van de architectuur en bij voorkeur eenheid per blok of typologie: eerste element is referentie voor de volgende per blok of cluster

Algemene karakteristiek

In de periode '50, '60 en '70 zijn veel uitleggebieden gerealiseerd met een vrij eenvoudig en strak stratenpatroon. Deze woongebieden zijn geïnspireerd op de ideeën van het CIAM (Congrès International d'Architecture Moderne). Op basis van dit principe komen in deze gebieden verschillende verkavelingsvormen voor: overwegend blok- en strokenverkaveling met een symmetrisch straatprofiel. De blokken hebben over het algemeen met een duidelijke voor- en achterzijde, maar soms staan er ook blokken in het groen. Langs de straten zijn vooral rijwoningen in duidelijke rooilijnen gebouwd, her en der afgewisseld met dubbele of vrijstaande woningen, flats en appartementenblokken.

In Nissewaard zijn in elke kern wijken en buurten te vinden uit deze bouwtraditie. Deze wijken worden gekenmerkt door heldere rechthoekige structuren en een blokvormig stratenpatroon: bebouwing in stroken en opzet van open en halfopen bouwblokken. De straathoeken zijn open, waarbij de woningen veelal een duidelijk onderscheid hebben tussen voorgevel en zijgevel. Door het combineren en herhaling van blokken en structuren ontstaan verschillende stempels die samen de wijk opbouwen.

Karakteristieke voorbeelden van het nieuwe bouwen in Nissewaard

Rust in het bebouwingsbeeld ontstaat door de eenvoudige hoofdmassa's en kapvormen, zoals zadelkappen en soms schilddaken. De herhaling van gelijkvormige koppen van bouwblokken geven een karakteristiek beeld naar zijstraten. Vaak ondiepe voor- en zijtuinen zijn gescheiden van de openbare ruimte door eenvoudige, lage erfafscheidingen (haagjes, muurtjes en hekjes).

De waarde van deze wijken schuilt vooral in de stedenbouwkundige opzet: de compositie van de bouwmassa's. De architectonische waarde verschilt nogal per bouwblok. Verschillende uitbreidingen aan de woningen zetten het architectonisch uiterlijk van de gebouwen onder druk omdat de abstracte vormen van blok en rij kunnen worden aangetast door individuele toevoegingen en afwijkend materiaalgebruik. Vooral door de verscheidenheid aan dakkapellen en dakopbouwen.

Welstandsniveau: Regulier

Spijkenisse

Hoogwerf, Schiekamp, Sterrenkwartier en Groenewoud

De verkavelingen van deze wijken hebben veelal een ruime opzet, waarbij de scheiding tussen verschillende verkeersstromen, functies en hiërarchische opbouw van wijk en buurtcentra goed herkenbaar zijn. Karakteristiek voor deze wijken in Spijkenisse is de rijke aanwezigheid van groen in combinatie met de rustige orthogonale stedenbouwkundige structuur en de aanwezigheid van relatief veel (middel) hoogbouw, waardoor de opzet duidelijk wat stedelijker is dan in de kleine kernen. Kleur- en materiaalgebruik is typisch voor deze periode met veel vurenhouten kozijnen, gebruik van houten geveldelen binnen overwegend baksteen architectuur en overwegend antracietgrijze pannen.

Op enkele plekken zoals aan de Fresiastraat en Herman Gorterstraat is nieuwere bebouwing ingepast die qua inpassing, maat en schaal en architectuur duidelijk afwijkt.

Hekelingen

Jan Hoogstadlaan e.o. en Kluivertweg e.o.

Deze gebieden hebben een gemengd uiterlijk, waarbij de periode van het nieuwe bouwen de boventoon voert maar ook elementen uit eerdere en latere bouwperiodes voorkomen zoals bij de Forumbeweging of thematische bouw. Langs de Schoollaan staat juist oudere bebouwing van voor de oorlog. De verkavelingen van deze wijken hebben een duidelijke dorpse schaal en maat bestaan vooral uit twee onder-één-kapwoningen afgewisseld met korte rijen en vrijstaande woningen. Hogere bouw en appartementen ontbreken. Het deel rond Zwette heeft reeds kenmerken van latere perioden, met name in de architectuur van de woningen. Door de mengeling is de architectuur meer divers en de structuur diffuser dan in de overige gebieden.

Copernicuslaan Spijkenisse

Groenewoud Spijkenisse

Schiekamp Spijkenisse

Geervliet

Tussen Oude Singel en de Hoofdweg-Griendweg

Deze wijk is opgebouwd uit twee bebouwingsschillen rond een min of meer besloten groene ruimte. In de groene ruimte staat een schoolgebouw. De bebouwing bestaat uit traditionele stroken van één en twee lagen met zadeldak. Op enkele plekken wordt de rechtlijnige structuur doorbroken door bouwblokken onder een lichte hoek te plaatsen waardoor een verbijzondering in de ruimte optreedt. Dit betreft de lage bebouwing langs de Polderlaan, een rij aan de Aleida van Strijenlaan en een aantal blokken langs de oostrand (Griendweg). Verder is deze wijk eenvormig en onderscheiden de bouwblokken zich vooral door een afwijkende gevelindeling of materiaalgebruik. Er komen rode en antracietkleurige pannendaken voor. De architectuur is eenvoudig en uitgesproken detaillering komt niet voor.

Heenvliet

Tussen Coolwijkseweg en Welleweg & Tussen Bloemendaele en Gouwershoeck

Deze gebieden ter weerszijden van de kern hebben een helder stratenpatroon met uit stroken van verschillende lengte opgebouwde bouwblokken tussen doodlopende dwarsstraten. De wijken hebben een relatief hoge bebouwingsdichtheid, met centraal een in de wijk een groene ruimte die via het sportpark een lange groene ader door het dorp vormt. Per blok hebben de bouwstroken eenzelfde bouwhoogte en verschijningsvorm. Tussen de bouwblokken zijn juist her en der verschillen gemaakt in vormgeving. Echter nagenoeg alle gevels opgetrokken uit baksteen met een lichte kleur soms gecombineerd met betonnen elementen. Binnen de clusters wordt gevarieerd in woningtypen en vormgeving. Er komen stroken voor met één en twee lagen met langskap en drive-in woningen met drie lagen met platte afdekking. De architectuur is eenvoudig en traditioneel met nagenoeg overal antracietkleurige pannendaken.

Griendweg Geervliet

Coolwijkseweg/Welleweg Heenvliet

Coolwijkseweg Heenvliet

Heenvliet

Tussen Nieuwstraat en Kerkweg

Deze buurt ligt tussen de dijk en de oude polderweg en is voor het grootste deel van wat eerdere datum. De bouwblokken vertonen grote samenhang, maar de rijen en stroken laten een diversiteit aan architectuur en vormgeving zien. Er staan zeer traditionele bouwstroken met enige detaillering in het metselwerk, duidelijke witte goten met enig overstek, strekken boven de vensters of stevige witte deurlijsten maar vooral ook sober uitgewerkte stroken waarbij grote oppervlakten plaatwerk het gevelbeeld bepalen.

De onderlinge samenhang in de bouwblokken wordt vooral verkregen door het de toegepaste materialen zoals aardkleurige baksteen en rode keramische pannendaken in de langsricting van de kappen.

Langs de Doelenstraat hebben de bouwblokken veelal een dakopbouw. Deze opbouwen zijn relatief eenduidige van vormgeving en kleurstelling van witgeverfd hout en pannendak, passend bij de hoofdmasa.

Deze buurt heeft ondanks de sobere boomloze krappe profielen een opvallend groen uiterlijk door het gebruik van veel hagen, groen ingeplante voortuinen en enkele bomen binnen de bouwblokken.

van Cruijningenweg Heenvliet

Abbenbroek

Tussen Achterweg en Komweisingel

Dit woongebied bestaat uit samenhangende bebouwing die in verschillende perioden is gebouwd. Het oudste deel is de eerste planmatige uitbreiding van het dorp met bouwstroken direct achter de historische bebouwing. De hierop volgende uitbreidingen bestaan ook uit strokenbouw in strakke gelijkvormige bouwblokken. De bebouwing aan de randen heeft een lagere dichtheid, is het meest recent gebouwd en bestaat uit kleinere volumes van vrijstaande woningen en twee-onder-één-kappers.

In het materiaalgebruik verschillende de oudere en jongere bebouwing van elkaar. In de randen is vooral een lichtere baksteen toegepast, de strokenbouw heeft vooral een donkerder kleurstelling.

De kappen bestaan vooral uit zadeldaken met donkere gebakken pannen.

De profielen zijn eenvoudig van opzet met weinig ruimte voor openbaar groen, behalve in enkele overhoeken. Smalle trottoirs aan één of beide zijden en sommige delen kennen een duidelijke parkeerstrook aan een zijde van het profiel.

Lange Boomgaard Abbenbroek

Abbenbroek

Tussen Wassenaarstraat/ Achterweg Zuidzijde en Molenstraat

Deze wijk heeft een heldere opzet met een rastervorming stratenpatroon. Naast vooral blokvormige bouwmassa's staan er halvvrijstaande woningen naast de oude dorpskern. Ook langs de zuidrand is de buurt afgezoomd met vrijstaande en halvvrijstaande woningen. Opvallend is het cluster kleine lage woningen van één woonlaag met een flauwe lessenaarskap. De bouwblokken verschillen in architectonische vormgeving. Een deel van de rijen heeft aan één zijde een doorgetrokken kap. Een aantal blokken heeft aanbouwen en overkappingen aan de voorzijde. De architectonische uitwerking is relatief eenvoudig met details als geveldelen in een andere kleur baksteen, 'Franse balkons', stevige luifels boven de voordeuren en ramen in de zijgevels.

De straatprofielen wisselen van opbouw. Zo zijn er boomloze smalle straten met trottoirs, bredere straten met trottoirs, haakspaarkeervakken en groene bermen met bomen en autoloze erven met groenvakken en bomen.

Taludstraat Abbenbroek

Zuidland

Tussen Julianastraat en Raadhuisstraat

Deze buurt is gebouwd als vervolg op de vooroorlogse uitbreiding ten noorden van de oude kern. De strokenbouw bestaat uit verschillende blokken. De architectuur, massa en vormgeving sluit aan op de vooroorlogse bouw. Ook het materiaal- en kleurgebruik is een afgeleide van de vorige bouwperiode: donkere baksteen en orangerode pannen. Uitbundig kleurgebruik en komt niet voor (mede door afwezigheid van houten gevel delen) en ook toevoegingen aan de woningen zijn schaars, waardoor de oorspronkelijke sfeer goed overeind is gebleven en er een sterk samenhangend beeld bestaat.

Tussen Raadhuisstraat en MR. J.R. Thorbeckestraat

Dit gebied heeft een zeer rechtlijnige structuur met gelijke bouwblokken met een uniforme vormgeving. De bouwstroken hebben een traditionele opbouw met één of twee lagen met een eenvoudig zadeldak. Het materiaalgebruik vertoont tussen de bouwblokken grote gelijkenis met zandkleurige baksteen gevels en donkere kappen. Een aantal profielen zijn heringericht waarbij naar een goede inpassing van de parkeervraag is gezocht. De profielen verschillen her en der in opbouw waardoor er meer variatie in het straatbeeld is ontstaan.

Prins Hendriklaan Zuidland

Doctor Willem Dreesstraat Zuidland

Simonshaven

Beverwijksestraat Noord e.o.

Dit buurtje met onregelmatige blokken bestaat uit dwarsstraatjes van de Beverwijksestraat (met een zeer smal profiel). Door de ietwat schuin gelegde rijen ontstaan groene scheggen met doorzicht naar het achterliggende landschap. De oudste bebouwing staat aan de dijk. Nieuwere bebouwing staat verderop en is een laag hoger. Het materiaalgebruik komt in de gehele buurt overeen en bestaat uit zandkleurige en lichtrode baksteen gevels. Opvallende details ontbreken.

Prinses Margrietplein Simonshaven

Oudendoorn

Tussen Bastiaan de Zeeuwstraat en Dorpsweg

Het stratenpatroon van deze wijk is gebaseerd op het ontginningspatroon van het landschap. De strokenbouw ligt in strakke rooilijnen naar analogie van de polderstructuur. De straatprofielen variëren in maat. De bouw bestaat uit traditioneel vormgegeven bouwstroken van één en twee lagen met kap. De blokken verschillen onderling weinig. Ook het materiaal en kleurgebruik is karakteristiek voor dit thema. Materiaal- en kleurgebruik bestaat hoofdzakelijk uit baksteen in verschillende tinten en antracietkleurige of oranje-rode matte dakpannen. Als detail vallen alleen de vijfhoekige vensters van de kopwoningen langs de B. de Zeeuwstraat op net onder de nok. Helaas zijn die door bewoners op plekken reeds aangepast, waardoor het oorspronkelijke effect weg is.

Welstandsniveau: Regulier

B. de Zeeuwstraat Oudendoorn

